

Voiko Venäjää ylipäätensä ymmärtää?

Kaikissa huomattavissa lehdissä pitää puuttua Ukrainan ja Venäjän kiistaan ja lausua siitä harkittu tuomio. Niin Perkkarissakin. Tilanne Ukrainassa on kaikkea muuta kuin selkeä. Venäläiset ihmettelevät, miten sinisilmäisesti länsimainen lehdistö raportoi Ukrainasta. Lännessä taas kummastellaan, kuinka venäläiset voivat kutsua Kiovan nykyjohtoa fasistiseksi.

Koulun historiasta muistuu hämärästi mieleen, että Venäjän valtakunta syntyi Kiovassa. Kiovan Venäjä onkin oikeastaan usein hoettu Äiti-Venäjä. Siinäkö piilee koko asian ydin? Venäjällä pidetään nykyistä Ukrainaa Vähä-Venäjänä ja ukrainaa junttien kielenä.

Ukrainalaiset ovat kokeneet kovia. Stalinin hallinnon aiheuttama nälänhätä 30-luvulla lähentelee harkittua kansanmurhaa. Natsien hirmuhallinto raateli Ukrainaa. Neukkuaikana aliarvioitiin jatkuvasti tätä junttikansaa. Tšernobylin ydinvoimalan poksahdus aiheutti pahinta tuhoa Ukrainassa. Suomeakin liippaa yksi ukrainalaisten onnettomuus. Raatteen tiellä kaatui tuhansia onnettomia Pohjolan pakkaseen rahdattuja ukrainalaispoikia.

Venäjä luisui heikkouteen Gorban loppukaudella, ja Jeltsinin ajasta tuli entiselle suurvallalle geopoliittinen katastrofi. Reunatasavallat saivat tilaisuuden itsenäistyä. Meilläkin syytetään presidentti Koivistoa siitä, ettei hän tarttunut silloin orastavaan mahdollisuuteen saada pääosa Karjalasta takaisin. No, jos olisi tarttunut, kahlaisimme nyt munaskuita myöten lirissä.

Venäjän kansaan uppoaa nykyjohdon kiihotus kuin kuuma veitsi voihin. Venäjän heikkouden aikaiset mokat on kiireesti korjattava. Venäjä syyttää naapurimaita venäläisperäisen väestön huonosta kohtelusta, mistä on tullut kiihotuksen tärkein käyttövoima. Tosiasiassahan heitä kohdellaan siellä paremmin kuin Äiti-Venäjällä.

Krimin tilanne on kummallinen. Tataarit asuttivat aluetta satoja vuosia. Monien vaiheiden jälkeen Krimi päättyi Venäjän osaksi 1700-luvun lopulla. Merkittävä muutos sattui vuonna 1954, kun eräs ukrainalaisperäinen kaivosmies luovutti köyhän Krimin Ukrainan neuvostotasavallalle, millä ei silloin ollut mitään käytännön merkitystä.

Monet länsimaisetkin historioitsijat ovat antaneet Krimin suhteen Venäjää tukevia lausuntoja. Suomessa heihin lukeutuu professori Matti Klinge. Eivätkä tällaiset lausunnot ole ihan päättömiä. Itse olen pistäytynyt vain kerran Krimillä. Vaikka siellä maksettiinkin riunalla, kaikkialta huokui venäläisyys.

Käsitteitä nationalismi ja fasismi toistetaan Ukrainan tapauksessa. Sanat eivät merkitse samaa kuin meillä. Ukrainalaisen poliitikon Stepan Banderan rooli on näiden käsitteiden ymmärtämiseksi tärkeä. Venäläisessä kielenkäytössä banderalaisuus on yhtä kuin pahin fasismi tai kiihkonationalismi. Suomessakin yksi ”dosentti” hokee samaa.

Stepan Bandera toimi saksalais miehityksen aikana Ukrainan johtotehtävissä, mutta natsit vangitsivat hänet ja passittivat keskitysleiriin. Toisin kuin Venäjän propagandassa toivotetaan, Bandera taisteli kaikkia miehittäjiä vastaan.

Vielä yksi kummallisuus paistaa silmiin Suomessa. Neuvostoliiton aikaan eräs tehokkaimmista haukkumissanoista oli neuvostovastaisuus. Jos poliitikko sai sellaisen leiman, hänelle ei auennut tietä valtaan. Muistamme hyvin, mitkä tahot lietsoivat neuvostovastaisuutta. Eturintaman miehittivät taistolaiset ja heidän Tiedonantaja-lehdykkänsä. Isommistakin puolueista löytyi yllättäen hännystelijöitä.

Nyt vilahtelevat termit venäläisvastaisuus tai russofobia. Ketkä niitä viljelevät? No, samat tahot kuin neuvostovastaisuuttakin! Arvostettu professori Timo Vihavainen toteaaakin osuvasti, että asiain tilan ymmärtämiseksi tarvitaan psykologiaa tai jopa psykiatriaa.

pajen